

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Litoměřicích rozhodl samosoudkyní JUDr. Lindou Toula Bergelovou ve věci

nezletilých: **Šimon Pacalaj**, narozený dne 17. 9. 2018
Aneta Pacalaj, narozená dne 30. 5. 2020
oba bytem Kostomlaty pod Řípem 83, 412 01 Litoměřice
zastoupení opatrovníkem městem Roudnice nad Labem
sídlem Karlovo náměstí 21, 413 01 Roudnice nad Labem

dětí rodičů: **Martina Pacalaj**, narozená dne 23. 7. 1985
bytem Kostomlaty pod Řípem 83, 412 01 Litoměřice

Rudolf Pacalaj, narozený dne 6. 12. 1973
bytem Počerny 28, 360 01 Karlovy Vary
zastoupen opatrovníci JUDr. Evou Podstavkovou, advokátkou
sídlem Skalice 67, 412 01 Žitenice

o rodičovské odpovědnosti

takto:

I. Soud zbavuje otce Rudolfa Pacalaje jeho rodičovské odpovědnosti k nezletilým Šimonu Pacalajovi a Anetě Pacalaj.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Usnesením ze dne 28. 1. 2026, č. j. P 243/2025-110, zdejší soud zahájil řízení o rodičovské odpovědnosti k nezletilým, neboť v průběhu řízení o péči a výživě pro dobu před a po rozvodu a o styku k nezletilým vyšlo najevo, že se otec vůči matce i nezletilému Šimonovi dopouštěl násilného jednání, pro něž byl rovněž vykázán ze společného obydlí. Při jednání konaném dne

Shodu s prvopisem potvrzuje: Viktorie Větrovská.

26. 3. 2026 matka uvedla, že nezletilí nemají o otce zájem, omezení jeho rodičovské odpovědnosti by bylo v jejich zájmu. Opatrovník prohlásil, že toto řízení je zcela v zájmu nezletilých, a to vzhledem ke zjištěnému domácímu násilí v rodině. Otec se v řízení nijak nevyjádřil, souhlasil s projednáním věci bez své přítomnosti.

2. Soud provedl dokazování listinami založenými v opatrovnickém spise a výsledkem matky. Z provedeného dokazování zjistil následující skutečnosti:
3. Z výpisu z informačních systémů základních registrů vyplývá, že matka je vdaná za otce, a kromě nezletilých má syna Tomáše, narozeného v roce 2008.
4. Z potvrzení Policie České republiky o vykazání ze dne 7. 7. 2025 soud zjistil, že otec byl vykazán ze společného obydlí, jenž obýval s matkou, nezletilými a synem matky Tomášem, jakož i z jeho bezprostředního okolí, a to na dobu čtrnácti dnů.
5. Ze sdělení Policie České republiky ze dne 14. 1. 2026 vyplývá, že provedeným šetřením v místě bydliště otce se nepodařilo zjistit, zda se jmenovaný stále zdržuje na adrese. Je známo, že otec holduje alkoholu a následně má sklony k agresivitě. Zdržuje se v blízkosti osob s kriminální minulostí a navštěvuje s nimi restaurační zařízení. Dne 7. 7. 2025 byl vykazán ze společného obydlí, které sdílel se svou manželkou a dětmi. Vykázání bylo ukončeno dne 21. 7. 2025. Toto proběhlo na základě přestupku proti občanskému soužití, kterého se dopustil dne 5. 7. 2025, kdy doma uhodil pod vlivem alkoholu svou manželku a syna, a následně byl omezen na osobní svobodě.
6. Opatrovník ve své zprávě ze dne 26. 1. 2026 uvedl, že se k jednání dostavila pouze matka s nezletilými. Matka uvedla, že se k ní otec opakovaně choval agresivně, když byl v červenci 2025 za pomoci policie z domácnosti vykazán. Ona se druhý den po vykazání z domácnosti odstěhovala ke své matce do Radešína, přičemž i to muselo proběhnout za pomoci policie. Její matka však dne 14. 10. 2025 zemřela a matka s nezletilými zůstala bez bydlení. Jeden den byla v azylovém domě, další den jí nabídl bydlení a pomoc její dlouhodobý kamarád, s nímž aktuálně žijí v jeho rodinném domě. Otec se s nezletilými od doby přestěhování osobně neviděl, neprojevuje o ně žádný zájem, nepřispívá žádným způsobem na jejich výživu. Otec kontaktuje matku pouze přes Whatsapp. Má novou partnerku, s níž žije v Irsku a očekávají narození nového potomka. Otec s partnerkou matku cca jednou týdně kontaktují, uráží ji, na děti se nedotazují. Matka je v evidenci úřadu práce, původně pracovala v Lázních Mšené, ale po přestěhování z Radešína se neměla jak do práce dostat. Aktuálně si hledá nové zaměstnání. Nyní je zcela bez příjmů, je odkázaná na pomoc svého kamaráda. Nezletilý Šimon navštěvuje první třídu základní školy, kam dochází do družiny, za níž se hradí 1 000 Kč pololetně, rovněž dochází na obědy za cca 700-800 Kč měsíčně. Zájmové kroužky nenavštěvuje. Cestovné do školy činí cca 500 Kč měsíčně. Trpí ekzémem, na nějž mu matka pořizuje masti za 600 Kč měsíčně. Nezletilá Aneta navštěvuje mateřskou školu, kde matka hradí stravné za cca 1 000-1 100 Kč měsíčně. Její zdravotní stav je dobrý. Nezletilý Šimon uvedl, že bydlí se sestrou, matkou a strejdou Marianem, přítelem matky. Od té doby, co odjeli s matkou a sestrou do Radešína, tak se s otcem již neviděl. Do Radešína jim ještě telefonoval, ale nyní již ani netelefonuje. Dále spontánně vyprávěl, že bydlí pouze s matkou, protože otec bil matku a on ji musel bránit. Otec uhodil několikrát i jeho, dokonce mu tekla krev z nosu. Měl od něj i modřiny a jednou s ním byla matka u lékaře. Nemá otce rád a nechce ho vidět. Nechce, aby jim otec telefonoval, nechce si s ním povídat. Docela se otce bojí. Trápily ho špatné sny o tom, jak otec matku mlátí. To, jak otec bil matku, řešila policie. Matka je na něj hodná, stejně jako strejda Marian. Dále uvedl, že chodí do družiny a na obědy, které stojí hodně peněz. Hodně peněz stojí i družina, a přitom si tam nemohou moc hrát. Opakovaně zmiňoval, že některé věci jsou hodně drahé. Uvedl, že strejda má dost peněz, jenom oni nemají. Dost věcí jim kupuje strejda Marian. Nezletilá Aneta uvedla, že matka a otec již spolu nebydlí. Nyní bydlí s bratrem, matkou a Marianem, to je teď její táta. Je na ně hodný. Otec nebyl hodný, mlátil matku a bratra. Viděla, jak bratrovi teče krev z nosu. Ji otec nebil, jen ji škrábnul. Otec za nimi nejedí, ona ho vidět nechce ani se jí po něm nestýská.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Viktorie Větrovská.

Viděla ho naposledy, než se odstěhovali do Radešína. Spontánně sdělila, že matka musela volat policii. Nezletilá je ráda, že se odstěhovali. K otci by nechtěla chodit. Kdyby za nimi někdy přijel, tak by ho chtěla vidět jen u matky, jinak ne. Nechce, aby jí otec ani telefonoval.

7. Matka při svém účastnickém výslechu uvedla, že s otcem není v žádném kontaktu. Cca jednou měsíčně zavolá nebo napíše, ona na to nereaguje. Pokud píše, tak slibuje, že pošle peníze, nicméně to pak neučiní. Výživné poslal pouze jednou v srpnu 2025 ve výši 2 500 Kč. O otci ví, že žije s přítelkyní v Irsku, kde pracuje jako zedník bez smlouvy. Společnou domácnost ukončili v červenci 2025 ihned po vykazání. Kromě útoku ze strany otce, po němž byl vykazán, došlo k několika dalším útokům vůči matce, vůči synovi pouze v jednom případě. Policii matka volala asi třikrát či čtyřikrát. Otec byl vždy při incidentech pod vlivem alkoholu. Párkrát byly incidentu přítomny děti, které brečely. Otec syna napadl, neboť se syn zastával matky. Dal mu facku. Otec byl alkoholik, pil venku. Stalo se například, že dva dny vůbec nepřišel domů. V době jejich soužití otce zaměstnával majitel jejich bytu. Otec měl pracovní smlouvu, jeho příjem byl 35 000 Kč měsíčně. Nezletilý Šimon dochází do první třídy základní školy, náklady jsou za jízdné ve výši 400 Kč měsíčně, za obědy 1 000 Kč měsíčně, a dále za léky na ekzém 500 Kč měsíčně. Nezletilá Aneta dochází do školky, od září bude nastupovat do první třídy základní školy. Náklady jsou za obědy cca 1 000 Kč měsíčně a za jízdné 300 Kč měsíčně. Nezletilí o otci nehovoří a ani se na něj neptají. Matka nyní žádala o mimořádnou okamžitou pomoc, kdy obdržela 7 000 Kč. Dále žádala o superdávku, která jí byla přiznána od dalšího měsíce ve výši 12 000 Kč. Má exekuce po otci, insolvence jí byla zrušena. Je vedena úřadem práce. Chodí po pohovorech, ale nenašla takovou práci, která by jí umožňovala postarat se o děti, které musí ráno odvádět do školy a do školky a odpoledne vyzvedávat. Společnou domácnost sdílí s nezletilými a partnerem v domě, který je nyní předmětem dědického řízení. Po jeho skončení by mělo dojít k vyplacení přítele z domu. Ten má pak v plánu koupit nějaký byt či dům. Matka mu nepřispívá žádnou částkou na bydlení. Partner je zaměstnaný s příjmem 30 000 Kč měsíčně. Finančně matce vypomáhá.
8. Matka závěrem navrhl, aby soud otce zbavil rodičovských práv.
9. Opatrovnice otce ve svém závěrečném návrhu uvedla, že si je vědoma, že zbavení rodičovské odpovědnosti je velkým zásahem do práv, nicméně v daném případě je situace opravu tristní, kdy z provedeného dokazování vyplynulo, že soužití s otcem bylo nesnesitelné, neboť zde byl přetrvávající alkohol, otec o děti nepečoval, za jejich přítomnosti napadal matku a rovněž syna. Situace je natolik vážná, že zbavení rodičovské odpovědnosti je jediné možné řešení, když otec o nezletilé nejeví zájem ani nezasílá výživné pro jejich potřeby.
10. Opatrovník ve svém závěrečném návrhu uvedl, že se domnívá, že by na straně otce mělo dojít ke zbavení rodičovské odpovědnosti, neboť otec velmi vážným způsobem ohrozil děti na jejich řádném vývoji, vystavil je ekonomickému strádání, přičemž se nezajímá ani o ně ani o jejich potřeby.
11. Podle § 858 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví a péči o jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj bez tělesného trestání, duševního strádání a jiných ponižujících opatření, ochraně dítěte, udržování styku s dítětem, zahrnujícího osobní styk, nepřímý styk uskutečňovaný prostředky komunikace na dálku, vzájemné poskytování všech podstatných informací o dítěti mezi rodiči a poskytování všech podstatných informací o rodičích dítěti, zajišťování výchovy a vzdělání dítěte, určení místa bydliště dítěte, zastupování dítěte a spravování jmění dítěte. Rodičovská odpovědnost vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.
12. Podle § 859 o. z. vyživovací povinnost a právo na výživné nejsou součástí rodičovské odpovědnosti; jejich trvání nezávisí na nabytí zletilosti ani svéprávnosti.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Viktorie Větrovská.

13. Podle § 865 o. z. rodičovská odpovědnost náleží stejně oběma rodičům. Má ji každý rodič, ledaže jí byl zbaven. Rozhodne-li soud o omezení svéprávnosti rodiče, rozhodne zároveň o jeho rodičovské odpovědnosti.
14. Podle § 866 o. z. pro rozhodnutí soudu, které se týká rozsahu rodičovské odpovědnosti nebo způsobu či rozsahu, v jakém ji rodiče mají vykonávat, jsou určující zájmy dítěte.
15. Podle § 869 o. z. brání-li rodiči ve výkonu jeho rodičovské odpovědnosti závažná okolnost a lze-li se domnívat, že je toho v souladu se zájmy dítěte třeba, může soud rozhodnout, že se výkon rodičovské odpovědnosti tohoto rodiče pozastavuje. Je-li to v zájmu dítěte, soud rozhodne o pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti rodiče, hrozí-li v důsledku jejího výkonu narušení citového nebo psychického vývoje dítěte a nelze-li odvrácení této hrozby dosáhnout jinak. Pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti nemá vliv na plnění vyživovací povinnosti k dítěti.
16. Podle § 870 o. z. nevykonává-li rodič svoji rodičovskou odpovědnost řádně a vyžaduje-li to zájem dítěte, soud jeho rodičovskou odpovědnost omezí, nebo omezí její výkon, a zároveň stanoví rozsah tohoto omezení.
17. Podle § 871 o. z. zneužívá-li rodič svoji rodičovskou odpovědnost nebo její výkon, anebo svoji rodičovskou odpovědnost nebo její výkon závažným způsobem zanedbává, soud jej jeho rodičovské odpovědnosti zbaví. Spáchal-li rodič proti svému dítěti úmyslný trestný čin, nebo použil-li rodič své dítě, které není trestně odpovědné, ke spáchání trestného činu, nebo spáchal-li rodič trestný čin jako spolupachatel, návodce, pomocník či organizátor trestného činu spáchaného jeho dítětem, soud zvlášť posoudí, nejsou-li tu důvody pro zbavení rodiče jeho rodičovské odpovědnosti.
18. Podle § 872 odst. 1 o. z. před rozhodnutím soudu o omezení rodičovské odpovědnosti soud vždy posoudí, zda je vzhledem k zájmu dítěte nezbytné omezit právo rodiče stýkat se s dítětem. Dojde-li ke zbavení rodiče rodičovské odpovědnosti, zůstává rodiči právo stýkat se s dítětem jen v případě, že soud rozhodne o zachování tohoto práva rodiči s přihlédnutím k zájmu dítěte.
19. Podle § 874 o. z. zbavení rodiče jeho rodičovské odpovědnosti ani její omezení nemá vliv na jeho vyživovací povinnost k dítěti.
20. Jak vyplývá ze shora citovaných ustanovení, je zřejmé, že o zbavení rodičovské odpovědnosti uvažuje zákon jen ve zcela výjimečných případech, a to je-li naplněna jedna ze dvou skutkových podstat, tj. buď rodič svou rodičovskou odpovědnost či její výkon zneužívá, anebo ji závažným způsobem zanedbává. Aby byl tento zásah do vztahů mezi rodiči a dětmi odůvodněný, nestačí ojedinělé vybočení nebo opomenutí rodičovské péče, ale zneužívání či zanedbávání rodičovské odpovědnosti musí dosáhnout takového stupně, že zbavení rodičovské odpovědnosti je jediným účinným prostředkem ochrany dítěte. Za zneužívání rodičovské zodpovědnosti je především považováno ohrožení tělesného a duševního vývoje dětí, umožnění jim páchat trestnou činnost, svádění k nemorálnímu způsobu života, týrání dětí apod. Za závažné zanedbávání rodičovské odpovědnosti se považuje zejména dlouhodobé neplnění rodičovských práv a povinností k dítěti, absolutní nezájem o jeho osobu, zejména o výchovu a výživu, trvalé ponechání dítěte ve výchovném zařízení spojené s nezájmem o dítě a neprojevením snahy převzít je do rodinné výchovy, nemorální způsob života rodičů apod. Závažným zanedbáváním rodičovských povinností je i případ, kdy rodič o dítě po dlouhou dobu neprojevil jakýkoliv zájem, neposílá mu žádné dárky, nad rámec běžného výživného mu neposkytuje ničeho, neinformoval se o jeho zdravotním stavu ani prospěchu ve škole či se nepokusil s nezletilým navázat kontakt (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2006, sp. zn. 30 Cdo 2873/2005). Zbavení rodičovské odpovědnosti je tedy třeba chápat především jako ochranný institut dítěte, jenž se uplatní toliko v ojedinělých a odůvodněných případech, a to v zájmu dítěte.

21. Přes výjimečnost uvedeného institutu soud v daném případě dospěl k závěru, že podmínky pro zbavení rodičovské odpovědnosti otce jsou dány. Jak bylo v řízení prokázáno, jmenovaný se na matce dopouštěl násilného jednání, a to i za přítomnosti nezletilých, které vyústilo v jeho vykázaní ze společné domácnosti. Jen samotná přítomnost dětí při domácím násilí je považováno za jejich psychické týrání. Domácí násilí ať už fyzické či psychické páchané na rodiči v přítomnosti dítěte má devastující vliv na jeho psychiku a může se to neblaze podepsat na jeho celkovém vývoji. Soud upozorňuje na skutečnost, že pokud dítě vyrůstá v prostředí, kde bylo násilí „normální“, takové chování dítě akceptuje a přijme za své. Dítě převeze problematiku vzorce chování rodičů a naučí se považovat násilí za přijatelný způsob jednání. Hrozí tak vážné riziko, že se identifikuje s rolí agresora, popř. oběti a v této roli bude účasten šikany či jako dospělý jedinec může převzít štafetu domácího násilí a stát se násilníkem nebo obětí domácího násilí. Otec nejenže se dopouštěl uvedeného agresivního jednání vůči matce, ale rovněž v jednom případě přímo i vůči synovi. Takové chování otce nelze tolerovat a je jednoznačným zneužitím jeho rodičovské odpovědnosti. Od ukončení společné domácnosti se otec zdržuje zřejmě v zahraničí, a kromě jedné výjimky ničím nepřispívá na výživu nezletilých. Otec se daného řízení přitom odmítl účastnit, přestože o něm byl informován a souhlasil s projednáním věci bez své účasti. Jelikož tedy otec svou rodičovskou odpovědnost zneužíval, a to popsáním násilným chováním vůči matce za přítomnosti nezletilých a vůči nezletilému Šimonovi, a nadále svou rodičovskou odpovědnost zanedbává, když se žádným způsobem nepodílí na výživě nezletilých, nezbylo soudu, než postupovat podle § 871 odst. 1 o. z. a výrokem I. rozsudku otce jeho rodičovské odpovědnosti k nezletilým zbavit, a to včetně práva jakéhokoli styku s nezletilými, tedy jak osobního styku tak nepřímého styku uskutečňovaného prostředky komunikace na dálku.
22. Výrok II. o nákladech řízení pak vychází z § 23 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, dle něhož platí, že bylo-li možné zahájit řízení i bez návrhu a v řízení ve statusových věcech manželských a partnerských, nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení podle výsledku řízení. Náhradu nákladů řízení lze přiznat, odůvodňují-li to okolnosti případu. S přihlédnutím k tomu, že však soud uvedené okolnosti neshledal, náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem prostřednictvím Okresního soudu v Litoměřicích.

Právo odvolání nepřísluší tomu, kdo se jej vzdal.

Litoměřice 26. března 2026

JUDr. Linda Toulá Bergelová v. r.
samosoudkyně